Referat fra foredrag v/Tommy Vangsmo, akvarist og undervisningsansvarlig ved Atlanterhavsparken i Ålesund. Vestnes seniorakademi 07.03.2018

Vestnes Seniorakademi satte onsdag 7. mars fokus på skapninger som lever i Atlanterhavsparken i Ålesund og i vårt rike dyreliv langs kysten. Tommy Vangsmo har en bachelor grad fra Høgsskolen i Ålesund innenfor biologi, marinbiologi og foredling. Han formidlet dette spennende temaet.

«Atlanterhavsparken og dyreliv langs kysten»Akvariet i Ålesund -

Atlanterhavsparken (A. P.) er den største menneskeskapte attraksjonen mellom Bergen og Trondheim. Valgt til beste akvarium i Norden i 2013 og 2015. A.P er et naturlig anlegg som pumper inn 16 000 liter ufiltrert sjøvann i minuttet, noe som gir en stor fordel foran andre basseng. Innendørs har akvariet 7 millioner liter vann. De som jobber på akvariet fanger fisken som er der. A.P har Europas største selanlegg og vil i framtida ha hovedfokus på norsk særpreg - Pingvinene må derfor på sikt flytte.

Aktivitetsrommet : er et unikt opplevelsesrom for barn i alle aldre. Nærkontakt med havet

Uteområdet: Verdens beste lokalitet for et akvarium

Selbukta: ble åpnet i 2014. I daglige foringsshow blir 7 steinkobber matet. A.P. har eget selobservatorium.

Oterøya:åpnet 1.februar 2017. Huser tre morløse oterunger. Gode trivselsforhold for dyra. Utstillingen er på dyrenes premisser.

DYRELIV LANGS NORSKEKYSTEN

Steinkobb : er den vanligste selartenlangs kysten vår. Det finnes ca 7000 av denne arten (også kalt kystsel), og 1000 av dem holder til på Svalbard. Hannen kan bli 120 kilo og hunnen 80 til 90 kilo. De kan dykke ned til 250 meters dyp. De lever av fisk på ca 20cm lengde. Spekket holder selen varm. De har varmevekselsystem på loffene. Værhåra er det viktigste for selen. De er ekstremt følsomme. Selen kan fange opp/ lese trykkbølger ved hjelp av værhåra.

Oter: er et rovdyr i mårfamilien. Kan bli 15 kilo. I naturen er levealderen 3-5 år, i fangenskap opptil 15 år. Oteren er totalfredet. Den har ytterpels og innerpels og er avhengig av tilgang til ferskvann for å kunne holde pelsen vanntett. Oteren er nattaktiv. Kan dykke 400 meter. Lever av fisk, fugler, amfibier og små pattedyr.

Sild: Brosundet er et kjempeviktig område fordi…silda kommer inn for å gyte, torsken kommer inn og spiser silderogna og gyter der også. Til og med skrei fra Barentshavet kommer for å gyte i samme området. Silda benevnes etter alder; 1.året: musse/krill, 2.året : bladsild, 3.året : feitsild. Etter at den har produsert rogn/melke,

kalles den storsild og etter at den har gytt kalles den vårsild.De ulike sildestammene holder til i sine lokale områder.

Hoppekreps/ Raudåte har stor innvirkning på næringskjeden og er et av de viktigste dyra langs kysten vår.

Torsk : er lett gjenkjennelig grunnet «skjegget» som er full av smaksløker. Torsken smaker med «skjegget».Sei og lyr er også torskefisk. De henter mat som er over seg i sjøen , torsken henter mat som er under seg. Det er grunnen til over/ underbitt hos fisken. Kysttorsk (søyletorsk), loddetorsk, skrei gyter ved vanntemperatur på 4grader. Torsken kan bli 180cm lang og 60 kilo. Det er hunnen som blir størst. Torsken kan bli 40 år.

Breiflabb: man vet lite om gyteprosessen til breiflabben. Før trodde man at den bare kunne gyte på 1800 til 2000meters dyp. Det viser seg at den også gyter mye grunnere enn det som var tidligere antatt.Breiflabben kan bli 100kg. Den kamuflerer seg på bunnen og kan ta dyr f.eks oter som veier 6 kilo.

Gråsteinbit, blåsteinbit og flekksteinbit: 120cm lang og 20 kilo lever i trange sund. Den er ikke aggressiv og i akvariet liker den å bli koset med. Den feller tenner om vinteren. Steinbiten spiser kamskjell og kråkeboller.

Blåstål (hannen) og Rødnebb (hunnen) er en leppefisk (gyltefisk) De er fargerike av utseende.Når de blir klekt ut er alle hunner (stort sett). De skifter kjønn senere og er sekvensiell tvekjønnet.

Reker derimot er født som hanner og blir hunner senere i livet.

St Petersfisk har kommet til oss fra sørligere breddegrader. Nydelig matfisk.

Kongekrabbe : kommer fra Murmanskfjorden /Russland. I 1976/77 ble de første kongekrabbene fanget i varangerfjorden/ Norge. De finnes nå så langt sør som Balsfjord /Tromsø og vil kanskje nå helt til Lofoten.Trives i kaldt vann - 1til 6 grader.kongekrabben kan bli 10 kilo og 2 meter i beinspenn. Kongekrabben hører ikke naturlig til hos oss, og var tidligere svartelista.

Trollkrabben derimot er norsk.

Snøkrabbe: lever i området rundt Svalbard. Den formerer seg hurtig og foretrekker vanntemperatur på 1 -3 grader.

Hummer: er det største krepsdyret som har naturlig tilhørighet i våre områder.Hunnen kan bli 70 år gammel. Minstemålet ved hummerfangst er 25cm. Hannen har større klør, markerer revir og sloss.

Blåhummer: skyldes en genfeil/ mutasjon

Brunpølse (sjøpølse) : tilhører pigghudene. Den har ikke muskler, øyne, blod eller hjerte.Vanntrykket styrer alle bevegelser.

Kamskjell har mellom 30 og 40 øyne. Den kan svømme og reagerer på skygge og bevegelser.

Akvariet i Ålesund åpnet 15.juni 1998. De har færre tilsette enn tilsvarende akvarier. Dette grunnet plassering og naturlig tilgang på sjøvann som gjør at man slipper filtrering og rensing av vann og opprettholder en god vannkvalitet.

Referat:Elsa Rypdal

AC Røgeberg